

KANDIDAT

2330

PRØVE

REL125 1 Innføring i kristendom, religion, livssyn og etikk 1

Emnekode	REL125
Vurderingsform	Skriftlig eksamen
Starttid	11.12.2017 09:00
Sluttid	11.12.2017 15:00
Sensurfrist	02.01.2018 01:00
PDF opprettet	21.09.2018 13:28
Opprettet av	Digital Eksamen

REL125 1 Generell informasjon**Emnekode:** REL125**Emnenavn:** Innføring i kristendom, religion, livssyn og etikk 1**Dato:** 11.12.2017**Varighet:** 09:00-15:00**Tillatte hjelpemidler:**

Læreplan for kunnskapsløftet og læreplan for KRLE-faget

Merknader:

Både del 1 og del 2 må være bestått for at eksamen skal kunne godkjennes. Under del 1 skal studenten velge mellom oppgave 1 eller oppgave 2. Del 1 teller 80 %.

Del 2 teller 20%. Hver av oppgavene under del 2 skal kunne besvares med få setninger. 5 av 10 oppgaver må ha godkjent svar for at denne delen skal være bestått.

Det forekommer av og til spørsmål om bruk av eksamensbesvarelser til undervisnings- og læringsformål.

Universitetet trenger kandidatens tillatelse til at besvarelsen kan benyttes til dette. Besvarelsen vil være anonym.

Tillater du at din eksamensbesvarelse blir brukt til slikt formål?**Velg et alternativ** Ja Nei

Besvart.

1 REL125 1 Del 1

DEL 1 (teller 80 %)

Velg enten oppgave 1 eller oppgave 2:

Oppgave 1

A) (teller 2/3) Gjør rede for kristendommens lære om Jesus Kristus.

B) (teller 1/3). Gjør rede for og drøft noen utfordringer knyttet til det å undervise om kristendommen i KRLE-faget.

eller **Oppgave 2**

A. (teller 2/3) Gjør rede for jødisk tro og praksis. Gi noen eksempler på hvordan jødedommen forbinder sin tro og praksis med historiske hendelser.

B. (teller 1/3) Ta utgangspunkt i ett kompetansemål etter 7. trinn om jødedommen. Bruk den didaktiske relasjonsmodellen og lag et undervisningsopplegg knyttet til det utvalgte kompetansemålet.

Skriv ditt svar her...**Oppgave 1A - Kristendommens lære om Jesus Kristus**

Jeg skal i denne oppgaven gjøre rede for kristendommens lære om Jesus Kristus. Jeg vil fokusere på hvem kristne mente han var, hva han gjorde og hvorfor han er av spesiell betydning for dem.

Kristne tror på at Jesus ble født av Jomfru Maria for omtrent 2000 år siden. De aller fleste religionsforskere er enig i at Jesus har levd, siden det finnes flere kilder utenom bibeltekstene som vitner om dette. Dette er

bakgrunnen for at de fleste regner Jesus som en historisk person; en jødisk mann som fikk mange følgere og utfordret og gikk imot den vanlige jødiske troen. Det var dette, mener mange, som tilslutt førte til at han ble drept av de romerske styringsmaktene i landet. Mange mennesker ser i dag på Jesus som et moralsk forbilde, og trekker frem ting som han sa som gode etiske verdier.

Fra et kristent perspektiv er synet på Jesus litt annerledes, og dette har bakgrunn i hans guddommelige side. Kristne tror at Jesus ble født av Maria gjennom Den Hellige Ånd. Dermed tror de at han både har en menneskeside og en guddommelige side, 100 % menneske og 100 % Gud på samme tid. Dette kalles i kristendom som to-naturlæren. I følge kristne er Jesus Gud og menneske samtidig, altså at han alltid har begge sidene. De mener ikke at han i noen situasjoner er menneske og i andre er Gud, men at de alltid er like gjeldende begge to.

Kristendommen tror at Jesus er Gud, og dette kan forklares med det som de kalles treenighetslæren. Treenigheten består av Faderen, Sønnen og Den Hellige Ånd. Alle tre er Gud, men viser hans karakter på ulike måter. Kristendommen er en tydelig monteistisk religion, og de tror på én Gud, men denne guden blir fremstilt gjennom tre ulike personer. Faderen er Gud, Sønnen Jesus er Gud, og Den Hellige Ånd er også Gud. Kristne mener ikke at alle er samme person, Jesus er ikke den samme som Faderen eller Den Hellige Ånd.

I evangeliene kan kristne lese av Jesus gikk omfring i Galliea i Israel og forkynte sitt budskap om at Guds rike var kommet nær, og at folket måtte vende om. Evangeliene forteller om at Jesus talte til store folkemengder, helbredet syke og gjorde mange under. Han fikk etterhvert mange følgere, blant annet de tolv disiplene som regnes som Jesu nærmeste. Historiene om Jesu fødsel er beskrevet i Matteus kapittel 1 og Lukas kapittel 2. Fra hans barndom finnes det en historie som beskriver Jesus som tolvåring i tempelet. Evangeliene har mest historier fra da Jesus var voksen. Kristne regner Jesu dåp som starten på hans forkynnelse, som varte frem til han ble drept, som regnes til omtrent tre år senere.

Jesus blir av kristne beskrevet som frelseren, og ordet kristus betyr frelser. Kristendommens lære sier at Jesus var den Messias som jødene ventet på, og som de mente skulle komme. Frelsesbudskapet i kristen tro kan forstås gjennom messiasbegrepet. Messias skulle redde jødene og være en rettferdig og fullkommen hersker, dette mener kristne at Jesus gjorde gjennom å redde hele verden fra fortapelse og gi menneskene muligheten til å få evig liv. Kristne tror at Jesus var Guds plan for å frelse verden. De tror at Gud sendte Jesus ned til jorden for å frelse menneskene fra synd og gjennom dette gi de evig liv sammen med Gud i himmelen.

Et sentralt element i kristendommen er hvorfor Jesus måtte dø. Kristne tror på det som de kaller for arvesynd, som er synden som kom inn i verden ved Adams fall i Edens hage. På grunn av Adam er alle mennesker syndige av natur og kan ikke komme til Gud mener de. I følge dem var Jesu død på korset Guds plan for å redde menneskeheten fra fortapelse. Jesus død gjenopprettet forholdet mellom Gud og menneske. Et kjent kristen forklaring på dette er dette bildet: Mellom menneskene og Gud er det en dyp kløft. Menneskene er skilt fra Gud på grunn av deres synd og urene natur. Gud er hellig og uten feil, og tåler ikke synd, derfor kan han ikke godta menneskene. Jesus død på korset lager en vei til Gud for menneskene, han blir en bro over til Gud. Uten broen (Jesus) faller menneskene i kløften (helvete). Dette bilde tydeliggjør hvorfor Jesus er så viktig for kristne. De tror at Jesus er veien til Gud, at det kun er gjennom tro på han at man kan få del i det evige liv i himmelen.

Jesu oppstandelse er også en del av kristendommens lære som er viktig. Kristne tror at Jesus døde, men at han også sto opp igjen. Denne siste delen er spesielt viktig for deres syn på Jesus som Gud. Kristendommen lærer at Jesus døde på korset, og ble så lagt i graven. Evangeliene forteller om at når kvinnene gikk til graven den tredje dagen etter hans død, så var Jesu kropp borte. Historien forteller videre at de fikk vite fra en engel at Jesus ikke var her lenger, men at han var stått opp. Senere viste Jesus seg for disiplene sine. Evangeliene forteller at Jesus viste seg for både små og større folkemengder. Førte dager etter Jesus oppstandelse ble han ifølge kristendommen tatt opp til Gud igjen. Dette kalles i kristen tradisjon for Jesus himmelfart. Evangeliene forteller at dette skjedde på Sinaifjellet mens disiplene så på.

Kristendommen forklarer at Jesu himmelfart var nødvendig for at Gud kunne sende Den Hellige Ånd ned over menneskene. Kristne tror at Jesus, som var Gud, var fylt av Guds Ånd da han levde på jorden. Det han sa og det han gjorde var siden han hadde Guds ånd i seg. I evangeliene fortelles det at Jesus selv lovet at det skulle komme en hjelper til dem. Denne hjelperen er den Hellige Ånd. Kristne leser at Jesus sa at denne hjelperen ikke kunne komme uten at han selv ble tatt bort først, og at han sa at det var til det beste for disiplene at han reiste opp til himmelen slik at de kunne få Guds Ånd. Apostlenes gjerninger forteller at disiplene fikk Den Hellige Ånd en gang de var samlet. Det blir beskrevet hvordan tunger som av ild kom og satte seg på hodene til alle disiplene, og at de da begynte å tale i andre tungemål. Folkene i byen trodde de var gått fra vettet eller hadde drukket alkohol. Men bibelfortellingen sier også at folk fra forskjellige land og med forskjellige språk forsto det som disiplene fortalte, alle hørte dem forkynne på sitt eget språk. I følge apostlenes gjerninger kom mange til tro på Jesus denne dagen.

Kristendommens lære om Jesus inkluderer også at han fortsatt lever. De tror at Jesus for opp til himmelen og at han nå sitter ved siden av Gud og er hans høyre hånd. Som sagt tidligere er oppstandelsen en viktig del av den kristne troen om Jesus, og tanken om at Jesus fortsatt lever er i tett tilknytning til dette. Gjennom at Jesus sto opp, ble levende og fortsatt lever idag, viser dette i følge kristendommen at han er Gud. Derfor er det at Jesus lever en viktig del i kristnes forklaring av Jesus som Guds Sønn. Kristne tro på at Jesus lever idag er en av deres begrunnelse for at han var mer enn en historisk person. Mange kristne forklarer at de er overbeviste om at Jesus lever gjennom at de har et personlig forhold til ham. Dette personlige relasjonen som kristne har til Jesus kommer til uttrykk spesielt gjennom for eksempel bibellesning og bønn.

En annen viktig del av kristen lære om Jesus er at han skal komme igjen. Kristne tror at Jesus skal komme igjen på samme måte som han reist opp under himmelfarten. Den første gangen Jesus kom til jorden var det i

følge kristendommen et mysterium som bare ble kjent for enkelte som så hvem han egentlig var. Kristne tror at dette skal bli annerledes når Jesus kommer igjen. De mener at alle skal se Jesus som den han egentlig er, Guds Sønn og som herre over hele jorden. Bibelen forteller at når Jesus kommer igjen skal alle øyne bli åpnet og alle skal beskjene hvem Jesus er. Når Jesus kommer igjen er det i følge kristen tro ingen som vet, og bibelen forteller at det skal skje i en time og på en dag som ingen vet når. Det står at han skal komme overraskende, som en tyv om natten.

Troen på Jesus er en av de mest grunnleggende elementene i kristen tro. De mener at det er kun gjennom tro på han at man kan bli frelst og få evig liv. Selv om kristendommen også har de ti bud som regler man skal følge, så er det troen som til slutt er avgjørende. Dette er på grunn av at kristne mener at ingen mennesker klarer å følge Guds bud helt ut. Alle mennesker synder om de liker det eller ikke, mener de. Kristendommen mener Gud er hellig og ikke tåler synd. I følge kristen tro har man brøtet hele loven om man bryter et bud. Man må være helt usyndfri for å kunne komme fremfor Gud mener kristne. Det er på grunn av dette faktumet at troen på Jesus er så viktig. Kristendommen sier at det kun er gjennom å tro og bekjenne Jesus som sin frelser at man blir frelst fra synden. I kristen forstand vil å tro bety å erkjenne sin syndige natur, se at man er fortapt, og tro på Jesus som sin reddning fra denne synden. Å bekjenne betyr å si, eller ta sin tilslutning til. Martin Luther, den kjente kristne reformatoren, sa at det var bare gjennom tro alene at man kan bli frelst.

Kristne ser også på Jesus som et forbilde. Mange kristne legger vekt på å være etterfølgere eller disipler av Jesus. Dette betyr at mange kristne ikke bare tror på Jesus, men at de også aktivt vil følge hans eksempel og prøve å leve et liv slik som han levde. Dette vil for kristne si at de ser på Jesus som et moralsk forbilde, og ønsker å elske sin neste slik som ham. For andre kristne kan det bety å forkynne det gode budskapet, slik som Jesus gjorde. Gjennom evangelisering og misjonsvirksomhet vil kristne gå i Jesu fotspor og være med å fortsette hans gjerning. Dette bli beskrevet i misjonsbefalingen som Jesus gir disiplene sine før han forlater jorden. Her sier han at de skal gå ut til alle folkelag å forkynne evangeliet, de gode nyhetene, til alle mennesker, både jøder og ikke-jøder. Noen kristne, spesielt de i mer karismatiske kretser, tror at det å være Jesu disippel også vil si å gjøre underhandling lik som han gjorde. Kristne som vektlegger dette har fokus på ting som for eksempel helbredelse. De vil ofte gjerne bruke bønn for syke som et middel i evangeliseringen av Jesus.

Jeg har gjennom denne teksten vist de ulike sidene ved kristendommens lære om Jesus Kristus, som deres tro er bygd på. Som man ser så er Jesus en sammensatt person som religionen legger mange viktige element i, og disse elementene er nødvendig for å forstå hvorfor kristne legger så mye vekt på denne enkeltpersonen. Det er et tydelig skille mellom hvem Jesus fra som historisk person og hvem kristne mener Jesus var og fortsatt er. For kristne er Jesus grunnleggende i trosforståelse.

Oppgave 1B utfordringer knyttet til å undervise om kristendommen i KRLE-faget

Jeg skal i denne teksten skrive om utfordringer knyttet til det å undervise om kristendom i KRLE-faget, de ulike sidene på disse utfordringene og hvordan de kan løses.

KRLE-faget består av kristendom, andre religioner og livssyn, og etikk og filosofi. I fordelingen av disse hoveddelene er det kristendomsdelen som har fått kvantitativ størst plass, og skal være 50 % av faget. Dette begrunnes ut ifra kristendommens plass i Norges og Europas historie og kultur. Læreplanen i KRLE foreller at kristendommens betydning for kulturarven vår er viktig. Det er ikke slik at kristendommen har større plass i faget siden den er viktigere, men på grunn av religionens viktighet tilknyttet vår kultur.

Kristendomsundervisningen er kvantitativt størst, men skal ikke være kvalitativt bedre enn noen av de andre religionene eller livssynene.

Nettopp dette med at kristendommen skal ta større plass enn andre religioner og livssyn kan fort bli en utfordring for lærere i skolen. Her er det utrolig viktig å være bevisst på at ingen religioner skal bli fremstilt som mer riktige enn andre. Opplæringsloven forteller at all undervisning skal være objektiv, kristisk og pluralistisk. I KRLE-faget vil det si at alle religioner skal fremstilles likt, og at forkynnelse eller religionsutøvelse ikke skal være en del av undervisningen.

I undervisningen av kristendommen skal historie og kultur være en viktig del. Dette vil si at det er mer tid til å lære om bakgrunnen og utviklingen av kristendom i Norge og i Europa. Som nevnt tidligere kommer dette av religionens viktige bidrag i kulturen vårt. Her kan en utfordring bli å klare å holde stoff, som fort kan virke tungt og tørt av elevene, spennende og levende. Det er mange navn på viktige personer, og mange ulike tolkninger og retninger innen kristendommen. En fordel her vil være å variere arbeidsmåter og formidlingsmetoder. En annen mulighet er å utnytte lokalmiljøets historie og elevenes og familienes ulike kristne retninger. Er det mange med metodistisk bakgrunn vil det bli mer aktuelt å snakke litt ekstra om deres historie i landet og i verden. Da vil dette ofte føre til at de enkelte elevene det gjelder vil føle en stolthet over egen religiøs bakgrunn og kanskje lære mer om sin tro.

En annen utfordring i forhold til undervisning om kristendom, handler om linjen mellom hva som er forkynnende og hva som ikke er det. Som nevnt skal man ikke gi uttrykk for at en religion er mer riktig enn andre, og dette gjelder selvfølgelig også kristendom. Ofte kan det være vanskelig å skille mellom kultur og religion. Hva er det som er del av norsk kultur og hva er religion? Ting som sang er et eksempel på et element som fort kan bli vanskelig. Er det forkynnende å bruke tradisjonelle julesanger, når man har om julen? Det er ikke alltid så lett

å si hva som er innenfor og hva som er utenfor grensen. Den viktigste her er nok å være tydelig, og formidle til elevene hva for eksempel julesangen betyr og hvilken tro den gir uttrykk for. Læreren må være tydelig i undervisningssituasjonene, men det er også viktig at læreren har en god kommunikasjon til foreldrene i klassen. Da vet læreren hvilken tro elevene kommer fra og kan tilpasse seg den og eventuelle elementer som foreldrene ikke vil barna skal ta del i.

Kristendommen har mange likhetstrekk med jødedommen og islam. Er det elever i klassen som tilhører en av disse to andre monoteistiske religionene er det spesielt viktig å være obs på det finnes elementer i kristendom som kanskje bryter med elevenes forståelse egen tro. Et eksempel på dette er syn på Jesus. Kristendommen lærer at Jesus er Guds Sønn, men for både muslimer og jøder vil dette gå mot deres tro. For læreren er det viktig å være klar over slike punkter som kan skape forvirring. Det er også spesielt viktig at læreren tydelig formidler at det finnes ulike forståelser for disse tingene på tvers av ulike religioner. Siden faget skal være objektiv er dette spesielt viktig å huske på.

Noen elementer i kristendommen står noen ganger i kontrast og motstridelse til det samfunnet for øvrig tror og mener, og dette kan være en utfordring. Dette kan for eksempel være syn på homoseksualitet eller hvordan verden ble til. Det er viktig å være varsom når man snakker om slike tema, siden det ofte vil være elever med motstridende tanker i klassen. Som lærer er det smart å forklare hva kristendommen mener og hvorfor, men også få frem at det innen religionen også er mange ulike syn på slike spørsmål. Ofte er det ikke en felles norm for alle kristne, men mange ulike tolkninger av hva som er sant.

Kristendommens historie og kultur i landet må ikke skygge over det at andre religioner også er av betydning i vår kultur. Kristendomsundervisningen skal ikke formidle at den er viktigere, selv om den står i en spesiell særstilling. Det finnes fortsatt mange som har andre syn og tro som står i motsetning til den kristne troen. KRLE-faget skal ikke bare ha fokus på kristendommen og den viktige fortiden den har i vår utvikling, men faget skal også tydelig vise at kristendom fortsatt finnes i mange ulike former i Norge nå og at det finnes mange andre religiøse uttrykk. Læreren må ha både fortiden og nåtiden i fokus, og ikke bare en av dem.

Å undervise i kristendom i KRLE-faget kan bringe mange utfordringer. Det aller viktigste er å alltid ha i bakhodet at alle elevene kommer med forskjellige bakgrunner som kanskje har forskjellige tolkninger og forståelser av visse elementer i kristen tro. Man må tydelig formidle at det finnes mange ulike måter å se ting på, og man må passe på å formidle alle delene på en likestilt måte.

Besvart.

2 Del 2

DEL 2 (teller 20 %)

Kort svar

1. Hva er en hadith?
2. Hva betyr "puja"? Beskriv kort hvor og hvordan dette fenomenet foregår.
3. Hva kalles buddhismens eldste hellige skrifter, og hvilket språk er de skrevet på?
4. Hva menes med begrepet "naturalisme"?
5. Gjør kort rede for innholdet i islams to store høytider.
6. Forklar kort det synoptiske problem.
7. Hva betyr det å undervise ut fra et faglig utenfraperspektiv?
8. Hva går «karmaloven» i hinduismen ut på?
9. Hvem var Paulus, i følge kristendommen?
10. Skal skolefaget (KRLE) studere Bibelen fra nærhet eller distanse?

Skriv ditt svar her...

1. En hadith er en fortelling om noe som profeten Muhammad gjorde eller sa. De ble fortalt muntlig, men ble etterhvert også skrevet ned (rundt 300 år etter Muhammads død).
2. Puja betyr tilbedelse, og hinduer praktiserer dette både i tempelet og i hjemmet. Pujaen innledes med at man ringer en bjelle for å vise gudene at man begynner tilbedelsen. Under en puja ofres frukt, nøtter og søtsaker til gud eller flere guder. Offeret spiser av de troende etterpå som hellig mat. Ild, røkelse og blomster er også viktige elementer i en puja.
3. Buddhismens eldste hellige skrifter kalles for tipitaka, som betyr tre kurver. Den er delt i tre forskjellige deler, og er skrevet på pali. Pali er et språk som er beslektet med Sanskrit.
4. Naturalisme handler om at man regner naturen som den eneste virkelighet. Menneske likestilles og er en del av naturen, dyr og mennesker er like mye verd. Darwins utviklingsteori har utgangspunkt i et naturalistisk syn.
5. Islams to store høytider er id al-fitr og id al-adha. Id al-fitr fir feirer avslutningen på fastemånedens ramadan. Da er det festmåltig, man kler seg i fine klær, gir gaver og besøker familie og venner. Id al-adha er under pilegrimsferden til Mekka. Den har bakgrunn i Ibrahim (Abraham) som ofret et dyr istedet for sønnen sin (Ismael). Muslimer ofrer en sau (eller kamel), og spiser den. Det er også normalt å gi noe av den til fattige. Norske muslimer får ofte familie i hjemlandet til å ofre et dyr for dem.
6. Det synoptiske problem handler om hvordan Matteusevangeliet, Markusevangeliet og Lukasevangeliet er like, men fortsatt har noen ulikheter. Man regner med at Markus som er det eldste evangeliet er kilden til de to andre. En annen hypotetisk kilde, som ikke er kjent, kalles for Q-kilden. Siden det er likhetstrekk mellom Matteus og Lukas som ikke finnes i Markus, regner man Q-kilden som en kilde nummer to til de to evangeliene. Dette kalles to-kildehypotesen.
7. Å undervise ut fra et faglig utenfra vil si å ha fokus på å være historie-kristisk, og ikke fokus på det trostradisjonen selv mener. Fra et faglig utenfra-perspektiv kan man si at Jesus var en historisk person, men ikke si at han er Guds Sønn.
8. Karmaloven handler om at handlingene man gjør er utgangspunktet for hva som skjer med en i det neste liv. God karma fører til bedre gjenfødelse, mens dårlig fører til verre og man kan for eksempel bli gjenfødt som et dyr.
9. Paulus var i følge kristendommen en apostel, og den første misjonær til hedningene (ikke-jøder). Han reiste på tre store misjonsreiser. Før sin omvendelse på vei til Damaskus, var han kjent under navnet Saulus og var en ivrig forfølger av de kristne.
10. KRLE-faget skal studere Bibelen fra et distansert forhold. Fokus på en faglig tilnærming og ikke personlig.

Besvart.